

'De studenten', aldus *De Geus* enkele maanden later,

'hoorden het verloop van de geschiedenis pas achteraf en zij keurden over het algemeen de houding van hun faculteit goed. Nietwaar, een promotie is toch geen reden om je universiteit aan op te offeren!

Wij hebben niet de 'tact' van die enkele ingewijde studenten die, ofschoon op de hoogte van wat er stond te gebeuren, het verstandiger vonden, hieraan geen richtbaarheid te geven, 'om de faculteit geen slecht figuur te laten slaan.' Wij achten het 'verstandiger' om deze meest beschamende capitulatie van de Nederlandse wetenschap aan een zo groot mogelijk universitair publiek bekend te maken . . . Voor het eerst heeft de bezetter ingegrepen in een zuiver wetenschappelijke kwestie waar nog nooit de politiek in mee heeft mogen spreken, en – de wetenschap is geweken.¹

★

Aan enkele universiteiten en hogescholen was het al in '40 tot regelmatig overleg gekomen tussen hoogleraren die van mening waren dat ook op de sector van het hoger onderwijs verzet geboden moest worden en dat het verstandig zou zijn indien men daarbij één front maakte, d.w.z. collectief optrad. Zulks vergde contact tussen de verschillende instellingen van hoger onderwijs. Daartoe had in de herfst van '40 prof. mr. P. Scholten het initiatief genomen; te zijnen huize werden toen en nadien denkbeelden uitgewisseld in een kring waarin aanvankelijk de meeste universiteiten en hogescholen als regel door drie hoogleraren vertegenwoordigd waren; later beperkte men dat aantal.

Dit Interacademiaal Overleg (zoals het genoemd werd) leverde in '41 weinig op. Men vertelde elkaar wat aan de eigen universiteit of hogeschool gebeurd was, maar men kwam niet tot het maken van afspraken hoe men gemeenschappelijk reageren zou indien de bezetter rechtstreeks of via het departement bepaalde eisen zou stellen. Trouwens, binnen de groep der activisten kon men het wel eens zijn, maar zekerheid dat eventueel uit te geven richtlijnen algemeen of vrij algemeen in het universitair milieu gevolgd zouden worden, bezat men niet – van degenen die er werkzaam waren, hadden velen een sterke neiging tot individualisme. Het gevolg van dit alles was dat in feite het initiatief bij de bezetter bleef liggen en dat men telkens door zijn maatregelen verrast werd. Veruit de meeste hoogleraren lieten trouwens het argument dat men terwille van de onmiddellijke en

¹ *De Geus*, 14–15 (nov. 1942), p. 5.